

Briuselis, 2025 m. rugsėjo 9 d.
(OR. en)

12437/25

Tarpinstitucinė byla:
2025/0524 (COD)

LIMITE

CLIMA 318
ENV 798
ENER 424
COMPET 834
IND 324
MI 615
CODEC 1197

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinių atstovų komitetui

Komisijos dok. Nr.: 11184/25

Dalykas: PASIRENGIMAS 2025 M. RUGSĖJO 18 D. ĮVYKSIANČIAM TARYBOS
(APLINKA) POSĖDŽIUI
Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO,
kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma
poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema
– Bendras požiūris

I. IVADAS

1. ES savo 2030 m. ir 2050 m. klimato politikos tikslus nustatė Reglamente (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema (Europos klimato teisės aktas)¹. Kad būtų pasiektas poveikio klimatui neutralumo tikslas, Europos klimato teisės akto 4 straipsnio 3 dalyje reikalaujama nustatyti tarpinį 2040 m. klimato politikos tikslą.

¹ 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999, (Europos klimato teisės aktas) (OL L 243, 2021 7 9, p. 1).

2. 2024 m. vasario 6 d. Komisija paskelbė komunikatą „Mūsų ateities užtikrinimas. Europos 2040 m. klimato srities tikslas ir siekis iki 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą kuriant tvarią, teisingą ir klestinčią visuomenę“². Atsižvelgiant į Europos mokslinės patariamiosios tarybos klimato kaitos klausimais mokslines rekomendacijas ir remiantis išsamiu poveikio vertinimu bei anglies dioksido biudžeto ataskaita, komunikate rekomenduota grynąjį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekį iki 2040 m. sumažinti 90 %, palyginti su 1990 m. lygiu.
3. 2025 m. liepos 2 d. Komisija paskelbė pasiūlymą iš dalies pakeisti Europos klimato teisės aktą³, į jį įtraukiant pirmiau nurodytą 90 % tikslą, taip pat esamo reglamento 4 straipsnyje pateikto elementų sąrašo pakeitimus, įskaitant tris lankstumo priemones, kad būtų padėta pasiekti ES tikslą. Komisija turi užtikrinti, kad į šiuos elementus būtų tinkamai atsižvelgta būsimuose pasiūlymuose dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, susijusių su laikotarpio po 2030 m. klimato politikos sistema. Be to, kaip numatyta pasiūlyme, Komisija turi siekti sustiprinti įgalinančią sistemą ir paspartinti jos įgyvendinimą, siekdama užtikrinti, kad būtų sudarytos sąlygos remti Europos pramonę ir piliečius per visą pertvarkos laikotarpį.
4. Komisija pasiūlymą pristatė 2025 m. liepos 2 d. Nuolatinių atstovų komiteto posėdyje. Liepos 16 d. Komitetas pateikė tolesnio darbo gaires.
5. Aplinkos darbo grupė šį pasiūlymą nagrinėjo savo 2025 m. liepos 3, 7, 14 bei 22 d. ir rugsėjo 2 d. posėdžiuose. Po paskutinių diskusijų pirmininkaujanti valstybė narė pateikė naują kompromisinį pasiūlymą, kuris išdėstytas šio pranešimo priede⁴.
6. Europos Parlamente pranešėju dėl šio pasiūlymo ENVI komiteto vardu paskirtas Ondřej KNOTEK (PFE, CZ). Balsavimas ENVI komitete numatytas rugsėjo 23 d., o balsavimas plenariniame posėdyje – spalio 6–9 d.

² Dok. 6291/24.

³ Dok. 11184/25 + ADD 1.

⁴ Nauji pirmininkaujančios valstybės narės pasiūlymai, palyginti su ankstesniu kompromisiniu tekstu (dok. 11685/1/REV 1), pažymėti **paryškinduoju šriftu ir pabraukti**. Išbrauktos vietos pažymėtos simboliu [...]. Ankstesni pirminio Komisijos pasiūlymo pakeitimai šiame tekste **pabraukti** ir pažymėti simboliu [...].

7. Buvo konsultuotasi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, kad jie pateiktų nuomonę.

II. NAUJAUSI PIRMININKAUJANČIOS VALSTYBĖS NARĖS KOMPROMISINIAI PASIŪLYMAI

8. Diskusijose padaryta didelė pažanga. Tačiau šis dokumentas yra sudėtingas ir politiškai opus, visų pirma kalbant apie klausimus, susijusius su siūlomomis lankstumo priemonėmis ir įgalinančia sistema. Naujame kompromisiniame pasiūlyme pirmininkaujanti valstybė narė kiek galėdama stengėsi atsižvelgti į kuo daugiau delegacijų prašymų, remdamasi iki šiol vykusių diskusijų rezultatais. Toliau pateikiamas naujausių pirmininkaujantios valstybės narės kompromisinių pasiūlymų apibendrinimas:

- a) 4 konstatuojamoji dalis ir 4 straipsnio 5 dalies m punktas. Elementai, atspindėtini pasiūlymuose dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų:

Kiek performuluota ir vėl į abi vietas įtraukta nuoroda į principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“.

- b) 5, 5a, 5b ir 7a konstatuojamosios dalys. Veiksniai, padedantys įgyvendinti 2040 m. tikslą ir pereiti prie švarios energijos:

5 konstatuojamoji dalis padalyta į du sakinius, kad būtų lengviau skaitoma, ir joje naujai paminėta:

- Tvarios maisto sistemos, kaimo bendruomenių atsparumas ir apsirūpinimo maistu saugumas, remiantis tvariu ir tvirtu Europos žemės ūkio sektoriumi.
- Socialinis klimato fondas, kaip paramos vykdant pertvarką pavyzdys.
- Tvari bioenergija, kaip vienas iš nulinio ir mažo anglies dioksido pėdsako energijos sprendimų pavyzdžių.
- Priklausomybės nuo importo mažinimas siekiant 2040 m. tikslo.

Ankstesnė 5a konstatuojamoji dalis buvo padalyta į dvi (5a ir 5b), kad būtų lengviau skaityti, ir į jas įtraukti šie papildymai:

- Tikslas užtikrinti ekonomiškai efektyvų, teisingą ir socialiniu požiūriu subalansuotą perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui (5a konstatuojamoji dalis).
- Papildoma informacija apie švarios pramonės kurso tikslus, kiek tai susiję su pasienio anglies dioksido korekcinio mechanizmo patobulinimais (5b konstatuojamoji dalis).

c) 7 konstatuojamoji dalis ir 5 straipsnio 4 dalies p punktas. Natūralūs absorbentai

- Konstatuojamojoje dalyje, vardijant gamtinio absorbavimo charakteristikų, į kurias reikia atsižvelgti rengiant politikos po 2030 m. priemonių rinkinį, pavyzdžius, įrašyta tiek organinių dirvožemių dalis, tiek su metodikos pakeitimais susiję neaiškumai.
- Į šią konstatuojamąją dalį taip pat įrašytas naujas tekstas, kuriame nurodomas LULUCF sektoriaus potencialas kartu su nauda klimatui užtikrinti ilgalaikę naudą aplinkai.
- 5 straipsnio 4 dalies p punkte įterptas žodis „atitinkamai“, laikantis Paryžiaus susitarimo formuluotės.

d) 7a konstatuojamoji dalis ir atitinkamas 4 straipsnio antros pastraipos pakeitimas.
Igalinanti sistema

- Abiejose vietose padarytas vienodas pakeitimas, patikslinant sakinį, kuriame aprašoma Komisijos pareiga, susijusi su įgalinančia sistema.

e) 8 konstatuojamoji dalis. Poveikio vertinimų turinys

Pirmininkaujanti valstybė narė siūlo aspektų, į kuriuos reikia atsižvelgti būsimuose poveikio vertinimuose, sąrašą papildyti šiais elementais:

- Geopolitinė padėtis.
- Poveikis energijai imlioms pramonės šakoms.
- Poveikis energijos sąnaudoms ir investicijų poreikiams visose valstybėse narėse.

f) 8a konstatuojamoji dalis ir 4 straipsnio 5 dalies a, b ir c punktai. Lankstumo priemonės

Siūlomi pakeitimai susiję su šiais aspektais:

- Dėl tarptautinių anglies dioksido kreditų indėlio siekiant 2040 m. tikslo lygio, laiko ir sąlygų reikalingos politinės diskusijos, todėl tiek konstatuojamosiose dalyse, tiek rezoliucinėje dalyje su tuo susijusios nuostatos pateikiamos laiškinuose skliaustuose. Bet kokie galimi pirmiau minėtų nuostatų pakeitimai būtų subalansuojami siūlomu nauju 4 straipsnio 5 dalies a punkto sakiniu (taip pat paliktu laiškinuose skliaustuose) dėl kreditų aplinkosauginio naudingumo ir ekonominio efektyvumo užtikrinimo, kartu skatinant ES technologinę lyderystę.
- Įtrauktas tekstas, kuriame nurodomos strateginės ES partnerystės tarptautinių kreditų naudojimo operacionalizavimo kontekste.
- Įtrauktas tekstas, kuriame minimas ATLPS trajektorijos patikslinimas ateityje atliekant ATLPS direktyvos peržiūrą.
- Įtraukiama nuoroda į galimybę saugoti CO₂ už Sąjungos ribų.
- Paaiškinimas, kad tarptautiniai kreditai nebus naudojami atitikčiai pagal ES ATLPS užtikrinti, atspindint tekstą, kuris jau pateikiamas teksto rezoliucinėje dalyje.
- Papildomi pavyzdžiai, susijusių su lankstumu tarp sektorių ir jų viduje, paaiškinimai, taip pat pabrėžiant, kad lankstumo priemonės turi būti prieinamos valstybėms narėms.

- g) 4 straipsnio 5 dalies d punktas. Salos ir atokiausi regionai
- Įtraukta frazė, kurioje nurodomi salų ir atokiausių regionų ypatumai, panaši į tą, kuri pateikiama 8a konstatuojamojoje dalyje.
- h) 4 straipsnio 5 dalies f punktas. Socialinis, ekonominis poveikis ir poveikis aplinkai
- Siūlomame pakeitime nurodoma, kad būsimuose pasiūlymuose dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų turėtų būti tinkamai atsižvelgiama į socialinį, ekonominį poveikį ir poveikį aplinkai visose valstybėse narėse.
- i) 4 straipsnio 5 dalies h punktas ir 4 straipsnio 5 dalies o punktas. Teisinga ir socialiniu požiūriu sąžininga pertvarka
- h punkte įtraukta nuoroda į mažąsias ir vidutines įmones; o punkte pateiktos nuorodos į socialinės sanglaudos išsaugojimą ir teisingos pertvarkos užtikrinimą.
- j) 4 straipsnio 5 dalies k punktas. Anglies dioksido nutekėjimas
- Siūlomu pakeitimu formuluotė dėl poreikio sumažinti anglies dioksido nutekėjimo riziką padaroma stipresnė ir aiškesnė.
- k) 4 straipsnio 5 dalies q punktas. Investicijų poreikiai ir galimybės
- Pagal siūlomą pakeitimą įtraukiama nuoroda į paramą inovacijoms ir prieigą prie inovatyvių technologijų visose valstybėse narėse.
- l) Peržiūra (11 straipsnis)
- Pirmininkaujanti valstybė narė siūlo sustiprinti esamą Europos klimato teisės akto peržiūros nuostatą – kaip naujus elementus, į kuriuos reikia atsižvelgti ataskaitose, teikiamose po kiekvieno bendros pažangos įvertinimo, įtraukti Europos pramonės konkurencingumą ir technologinę pažangą bei inovatyvių technologijų diegimą visose valstybėse narėse ir sektoriuose.
 - Be to, siūloma, kad prie ataskaitos būtų galima pridėti papildomų priemonių, skirtų sustiprinti iniciatyvas, susijusias su įgalinančia sistema.

III. IŠVADA

9. Nuolatinių atstovų komiteto prašoma:

- išnagrinėti priede pateiktą kompromisinį tekstą ir
- perduoti jį Tarybai (aplinka) aptarti 2025 m. rugsėjo 18 d. posėdyje, kad būtų galima susitarti dėl bendro požiūrio.

Pasiūlymas

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS,
kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui
neutralumo pasiekimo sistema**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 192 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁵,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę⁶,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

⁵ OL C , , p. .

⁶ OL C , , p. .

kadangi:

- (1) 2023 m. pabaigoje Jungtinių Tautų klimato kaitos konferencijoje atlikto pirmojo bendros pažangos įvertinimo⁷ pagal Paryžiaus susitarimą⁸ rezultatai parodė, kad šalys įgyvendina vis veiksmingesnę klimato politiką, tačiau, kad pasaulis tikrai galėtų pasiekti Paryžiaus susitarimo tikslus, reikia imtis skubių papildomų veiksmų;
- (2) priimdama Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1119⁹, Sąjunga savo teisėje įtvirtino privalomą tikslą iki 2050 m. užtikrinti visos savo ekonomikos poveikio klimatui neutralumą – taigi iki tos datos grynąjį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį sumažinti iki nulio – ir siekį po to pasiekti neigiamą išmetamųjų teršalų kiekį. Be to, tuo reglamentu nustatomas privalomas Sąjungos 2030 m. tarpinis klimato politikos tikslas ir [...] [...] reikalaujama nustatyti 2040 m. Sąjungos masto tarpinį klimato politikos tikslą;
- (3) atsižvelgdama į Europos mokslinės patariamiosios tarybos klimato kaitos klausimais (toliau – patariamoji taryba) mokslines rekomendacijas ir remdamasi išsamiu poveikio vertinimu, Komisija pateikė rekomenduojamą tikslą iki 2040 m. grynąjį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį sumažinti 90 proc., palyginti su 1990 m. lygiu, ir tai ji padarė savo 2024 m. vasario 6 d. komunikate „Mūsų ateities užtikrinimas. Europos 2040 m. klimato srities tikslas ir siekis iki 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą kuriant tvarią, teisingą ir klestinčią visuomenę“¹⁰;

⁷ Sprendimas 1/CMA.5.

⁸ OL L 282, 2016 10 19, p. 4.

⁹ 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas) (OL L 243, 2021 7 9, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

¹⁰ Dok. COM(2024) 63 final.

- (4) siekdama pasiūlyti Sąjungos 2040 m. klimato politikos tikslą, Komisija atsižvelgė į geriausius turimus ir naujausius mokslinius įrodymus, įskaitant naujausias Tarpyvyriausybines klimato kaitos komisijos (IPCC) ir patariamąsias tarybas ataskaitas; socialinį, ekonominį poveikį ir poveikį aplinkai, įskaitant neveikimo klimato srityje kainą; poreikį užtikrinti teisingą ir socialiniu požiūriu sąžiningą pertvarką visiems, išlaidų ir ekonominį efektyvumą; Sąjungos ekonomikos, visų pirma mažųjų ir vidutinių įmonių ir sektorių, kuriems anglies dioksido nutekėjimas gresia labiausiai, konkurencingumą; geriausius turimas, ekonomiškai efektyvias, saugias ir keičiamo masto technologijas, energijos vartojimo efektyvumą, **įskaitant principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“** [...], energijos įperkamumą ir tiekimo saugumą visoms valstybėms narėms; sąžiningumą ir solidarumą tarp valstybių narių ir jų viduje; poreikį užtikrinti aplinkosauginį veiksmingumą ir laipsnišką pažangą, poreikį išlaikyti, valdyti ir didinti natūralius absorbentus ilguoju laikotarpiu ir saugoti bei atkurti biologinę įvairovę, taip pat ir jūros aplinkos; investicijų poreikį ir galimybes; tarptautinius pokyčius ir pastangas, dedamas siekiant ilgalaikių Paryžiaus susitarimo tikslų ir galutinio Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (UNFCCC) tikslo; turimą informaciją apie numatomą orientacinę Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų biudžetą 2030–2050 m. laikotarpiui;
- (5) kad būtų pasiektas 2040 m. klimato politikos tikslas, labai svarbu, *inter alia*, visapusiškai įgyvendinti sutartą 2030 m. politikos sistemą, užtikrinti ir teikti paramą siekiant stiprinti ir apsaugoti Europos pramonės konkurencingumą ir atsparumą, **užtikrinti tvarias maisto sistemas, kaimo bendruomenių atsparumą ir apsirūpinimo maistu saugumą remiantis tvarium ir tvirtu Europos žemės ūkio sektoriumi**, užtikrinti pertvarkos trajektorijas, grindžiamas geriausiomis turimomis ekonomiškai efektyviomis, saugiomis ir masto didinimo potencialą turinčiomis technologijomis, daugiau dėmesio skirti paveiktų regionų, [...] sektorių bei pažeidžiamų namų ūkių teisingai pertvarkai, kuria nė vienas nepaliekamas nuošalyje, pavyzdžiui, pasitelkiant paramą iš Socialinio klimato fondo pereinant prie neutralaus poveikio klimatui. **Be to, labai svarbu** užtikrinti sąžiningą konkurenciją su tarptautiniais partneriais, mažinti energetikos sistemos priklausomybę nuo iškastinio kuro taikant technologiškai neutralų požiūrį, kuris apima visus nulinio ir mažo anglies dioksido pėdsako energetikos sprendimus (įskaitant atsinaujinančiuosius energijos išteklius, branduolinę energiją, energijos vartojimo efektyvumą, saugojimą, CCS, CCU, anglies dioksido absorbavimą, geotermine ir hidroenergią, **tvarią bioenergią** ir visas kitas esamas bei būsimas nulinio balanso technologijas), **mažinti priklausomybę nuo importo** ir organizuoti strateginį dialogą dėl laikotarpio po 2030 m. sistemos su visais atitinkamais sektoriais, įskaitant pramonę ir transportą;

- (5a) siekiant užtikrinti ekonomiškai efektyvų, teisingą ir socialiniu požiūriu subalansuotą perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui, tiek privačiojo, tiek viešojo sektoriaus investicijas, be kita ko, pasitelkiant Sąjungos finansavimą, [...] bus labai svarbios siekiant pereiti prie švarios energijos, pavyzdžiui, spartinant inovatyvių technologijų diegimą ir komercializaciją, remiant pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo galimybes, švaria technologija grindžiamą gamybą ir energetikos sistemų modernizavimą, [...] Švarios pramonės kursu [...] sudaromos sąlygos sėkmingai pertvarkai, daugiausia dėmesio skiriant priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimui ir pramonės atnaujinimui [...] bei Europos pramonei skirtiems paramos mechanizms, įskaitant pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo banką ir naująją supaprastintą valstybės pagalbos sistemą [...];
- (5b) švarios pramonės kurse [...] taip pat daug dėmesio skiriama geresnėms galimybėms gauti viešąjį ir privatųjį finansavimą, integruotai ir tarpusavyje susietai Sąjungos energijos rinkai, kuria užtikrinamas energetinis saugumas, žiedinės ekonomikos skatinimui, vienodoms sąlygoms visame pasaulyje, be kita ko, veiksmingai įgyvendinant ir išplečiant PADKM galutinės grandies prekės, nustatant kovos su apėjimu priemones ir veiksmus, kuriais būtų siekiama spręsti eksporto anglies dioksido nutekėjimo problemą, ir aiškias palankias sąlygas [...] pavyzdžiui, supaprastintą leidimų išdavimą ir švarių technologijų diegimą bei plėtrą, kad būtų sustiprintas pramonės konkurencingumas ir inovacijos ES, atsižvelgiant į kintančią geopolitinę padėtį;
- (6) atsižvelgiant į 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslą, iki 2040 m. turėtų būti sumažintas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis ir padidintas absorbuojamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, siekiant užtikrinti, kad visos ekonomikos mastu grynasis išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, t. y. atėmus absorbentais pašalintą kiekį likęs išmetamas kiekis, iki 2040 m. būtų sumažintas 90 proc., palyginti su 1990 m. lygiu;

- (7) pirmenybė turėtų būti teikiama Europoje išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimui, jį papildant didesniu absorbuojamu kiekiu, be kita ko, taikant gamtinius ir technologinius sprendimus. [...] Rengiant politikos priemonių rinkinį laikotarpiui po 2030 m., deramą dėmesį reikėtų skirti bendro išmetamųjų ŠESD kiekio mažinimui, o ne gamtiniam ir technologiniam absorbuojimui. Gamtinis absorbuojimas [...] pasižymi savybėmis, į kurias reikėtų atsižvelgti, pavyzdžiui, miško amžiaus struktūra, organinių dirvožemių proporcija, natūraliu kintamumu, ir neaiškumais, susijusiais su klimato kaitos poveikiu, [...] natūraliais trikdžiais ir metodikos pakeitimais [...]. Gamtinis [...] ir pramoninis absorbuojimas artimiausiais dešimtmečiais atliks vis svarbesnį vaidmenį Sąjungos ekonomikoje, nes išmetamas ir absorbuojamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis turės būti subalansuotas ne vėliau kaip 2050 m., o po to išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis turės būti neigiamas. Paskatos bus kuriamos [...] Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB¹¹ peržiūros 2026 m. kontekste, pagal kurią Komisija planuoja numatyti, kad į ES apyvartinių teršalų leidimų prekybos sistemą [...] (toliau – ES ATLPS) būtų įtrauktas ES viduje vykdomas ilgalaikis anglies dioksido absorbuojimas siekiant atsverti liekamąjį sunkiai sumažinamą išmetamųjų teršalų kiekį [...]. Žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektorius atlieka itin svarbų vaidmenį tvarioje ir žiedinėje bioekonomikoje ir gali duoti ilgalaikės naudos klimatui ir aplinkai, prisidedant prie ES ekonomikos perėjimo prie švarios energijos ir mažinant priklausomybę, pakeičiant iškastines medžiagas;

¹¹ 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L 275, 2003 10 25, p. 32, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj>).

- (7a) nors kai kurios įgalinančios politikos priemonės jau įgyvendintos ir jų poveikis jau matomas, to dar negalima pasakyti apie jas visas. Komisija turėtų toliau [...] stiprinti iniciatyvas, susijusias su [...] įgalinančia sistema, ir siekti [...] spartinti jų priėmimą, kad būtų užtikrintos sąlygos Europos pramonei ir piliečiams remti visos pertvarkos metu, visapusiškai atsižvelgiant į Sąjungos teisę;
- (8) Sąjunga yra nustačiusi reglamentavimo sistemą, skirtą 2030 m. klimato politikos tikslui pasiekti. Teisės aktus, kuriais tas tikslas įgyvendinamas, be kita ko, sudaro Direktyva 2003/87/EB, kuria nustatoma ES ATLP, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/842¹², kuriuo nustatyti nacionaliniai išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo iki 2030 m. tikslai, ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/841¹³, kuriame nustatyti grynieji anglies dioksido absorbuojimo tikslai žemės naudojimo sektoriuje. Komisija turėtų įvertinti, kaip reikėtų iš dalies pakeisti atitinkamus Sąjungos teisės aktus, kad 2040 m. klimato politikos tikslas būtų pasiektas. Rengdama [...] laikotarpio po 2030 m. sistemą, Komisija turėtų parengti išsamius poveikio vertinimus, atsižvelgdama į savo atliktą integruotų nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų analizę, geopolitinę padėtį, poveikį konkurencingumui, [...] mažosioms ir vidutinėms įmonėms ir energijai imlioms pramonės šakoms ir poveikį energijos sąnaudoms ir investicijų poreikiams visose valstybėse narėse, ir apsvarstyti galimybę imtis būtinų priemonių, įskaitant, atitinkamai, pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų;

¹² 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/842, kuriuo, prisidedant prie klimato politikos veiksmų, kad būtų vykdomi įsipareigojimai pagal Paryžiaus susitarimą, valstybėms narėms nustatomi įsipareigojimai 2021–2030 m. laikotarpiu sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį, ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013, (OL L 156, 2018 6 19, p. 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/842/oj>).

¹³ 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/841 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų, išmetamų ir absorbuojamų dėl žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės, kiekio įtraukimo į 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategiją, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 ir Sprendimas Nr. 529/2013/ES, (OL L 156, 2018 6 19, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/841/oj>).

- (8a) kad būtų palengvintas 2040 m. klimato politikos tikslo įgyvendinimas, turėtų būti tinkamai atspindėti tam tikri elementai, įskaitant [...] galimą ribotą prisidėjimą prie 2040 m. klimato politikos tikslo 2030–2040 m. laikotarpio [antroje pusėje] panaudojant Paryžiaus susitarimo 6 straipsnyje numatytus aukštos kokybės tarptautinius kreditus, laikantis Paryžiaus susitarimo apskaitos taisyklių; tai, koks vaidmuo ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje (ES ATLPS) turėtų tekti ES viduje vykdomam ilgalaikiam anglies dioksido absorbavimui (pavyzdžiui, biogeninio CO₂ surinkimui ir saugojimui (BioCCS) ir tiesioginiam anglies dioksido surinkimui iš oro bei saugojimui (DACCS)), kartu užtikrinant ES ATLPS aplinkosauginį naudingumą, įskaitant galimybę tinkamai saugoti CO₂ už Sąjungos ribų, jei yra sudaryti tarptautiniai susitarimai, ir numatant sąlygas, lygiavertes Sąjungos teisėje nustatytoms sąlygoms; ir didesnę bei prieinamą lankstumą tarp sektorių ir sektoriuose, kad būtų remiamas ekonomiškai efektyvus požiūris, kurio laikantis, pavyzdžiui, [...] valstybių narių pasiekimais viename sektoriuje būtų galima ekonomiškai efektyviai subalansuoti spragas kituose sektoriuose, kartu užtikrinant, kad kiekvienas sektorius prisidėtų prie pastangų. Operacionalizuodama tarptautinių kreditų naudojimą Komisija turėtų atsižvelgti į poreikį užtikrinti vienodas sąlygas visose valstybėse narėse ir galimybę remti strategines ES partnerystes. Tarptautiniai kreditai neturėtų būti naudojami atitikčiai ES ATLPS sistemoje užtikrinti. Ateityje atliekant ATLPS direktyvos peržiūrą dabartinė ES ATLPS trajektorija turėtų būti patikslinta, kad būtų atsižvelgta į sutartą 2040 m. tikslą. Siekiant įvertinti socialinį, ekonominį poveikį ir poveikį aplinkai, [...] laikotarpio po 2030 m. sistema turėtų būti grindžiama patikimais poveikio vertinimais. [...] Laikotarpio po 2030 m. sistema taip pat turėtų būti skatinama konvergencija, kartu atsižvelgiant į teisingumą ir valstybių narių nacionalines aplinkybes ir ypatumus, be kita ko, ir salų bei atokiausių regionų atveju;
- (9) kadangi šio reglamento tikslo, t. y. nustatyti Sąjungos masto 2040 m. klimato politikos tikslą, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl veiksmo masto arba poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo, Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (10) todėl Reglamentas (ES) 2021/1119 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamento (ES) 2021/1119 pakeitimai

Reglamentas (ES) 2021/1119 iš dalies keičiamas taip:

- 1) 1 straipsnio antra pastraipa papildoma šiuo sakiniu:

„Šiame reglamente taip pat nustatomas privalomas 2040 m. Sąjungos tikslas.“;

- 2) 4 straipsnio 3, 4 ir 5 dalys pakeičiamos taip:

„3. Kad būtų pasiektas 2 straipsnio 1 dalyje nustatytas poveikio klimatui neutralumo tikslas, privalomas Sąjungos 2040 m. klimato politikos tikslas yra iki 2040 m. grynąjį išmetamą ŠESD kiekį (išmetamą kiekį, likusį atėmus absorbuotą kiekį) sumažinti 90 %, palyginti su 1990 m. lygiu.

4. Rengdamasi laikotarpiui po 2030 m., Komisija peržiūri atitinkamus Sąjungos teisės aktus, kad būtų sudarytos sąlygos įgyvendinti šio straipsnio 3 dalyje nustatytą tikslą ir 2 straipsnio 1 dalyje nustatytą poveikio klimatui neutralumo tikslą, ir apsvarsto galimybę atitinkamai pagal Sutartis imtis būtinų priemonių, pagrįstų išsamiau poveikio vertinimu.

[...] Komisija [...] **toliau stiprina** [...] **iniciatyvas, susijusias su įgalinančia sistema, ir siekia paspartinti jų priėmimą ir įgyvendinimą**, [...] siekdama užtikrinti, kad būtų sudarytos sąlygos remti paveiktus juridinius ir fizinius asmenis, pavyzdžiui, Europos pramonę ir piliečius, per visą pertvarkos laikotarpį, siekiant šio straipsnio 1 ir 3 dalyse nustatytų tikslų, 2 straipsnio 1 dalyje nustatyto tikslo ir siekiant pereiti prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos [...].

5. Atlikdama [...] 4 dalies pirmoje pastraipoje nurodytą peržiūrą, kuria siekiama palengvinti šio straipsnio 3 dalyje nustatyto tikslo įgyvendinimą, Komisija užtikrina, kad pasiūlyimuose dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų būtų tinkamai atspindėti šie elementai:

- a) nuo [2036 m.] galimas ribotas prisidėjimas prie 2040 m. klimato politikos tikslo įgyvendinimo panaudojant Paryžiaus susitarimo 6 straipsnyje numatytus aukštos kokybės tarptautinius kreditus – [3] % 1990 m. ES grynojo išmetamųjų teršalų kiekio, – padedant ES ir trečiosioms valstybėms laikytis grynojo išmetamo ŠESD kiekio mažinimo trajektorijų, suderinamų su Paryžiaus susitarimo tikslu vidutinės pasaulio temperatūros kilimą sustabdyti gerokai anksčiau, nei ji pakils 2 °C, ir dėti pastangas, kad ji pakiltų ne daugiau kaip 1,5 °C nuo ikipramoninio laikotarpio lygio, [su sąlyga, kad būtų užtikrintas šių kreditų aplinkosauginis naudingumas ir ekonominis efektyvumas, kartu skatinant ES technologinę lyderystę]; tokių kreditų kilmė, kokybės kriterijai ir kitos su jų įsigijimu bei naudojimu susijusios sąlygos reglamentuojami Sąjungos teisėje ir tokie kreditai negali būti naudojami atitikčiai ES ATLPS sistemoje užtikrinti;
- b) ilgalaikio ES viduje vykdomo anglies dioksido absorbavimo, kuriuo siekiama atsverti liekamąjį sunkiai sumažinamą išmetamųjų teršalų kiekį [...], vaidmuo Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje (ES ATLPS);
- c) didesnis lankstumas sektoriuose ir tarp sektorių, kad būtų padedama siekti tikslų paprastu ir ekonomiškai efektyviu būdu;
- d) tai, kad laikotarpio po 2030 m. valstybių narių tikslai ir pastangos turėtų atspindėti išlaidų efektyvumą ir solidarumą, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes ir ypatumus, be kita ko, ir salų bei atokiausių regionų atveju;
- e) geriausi turimi ir naujausi moksliniai įrodymai, įskaitant naujausias IPCC ir patariamąsios tarybos ataskaitas;

- f) socialinis, ekonominis poveikis ir poveikis aplinkai visose valstybėse narėse, be kita ko, kiek tai susiję su Europos pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo ir konkurencingumo tikslais;
- g) neveikimo kaina ir veiksmų nauda vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu;
- h) poreikis užtikrinti ir remti visiems teisingą ir socialiniu požiūriu sąžiningą pertvarką, ypatingą dėmesį skiriant regionams, sektoriams, **mažosioms ir vidutinėms įmonėms** ir pažeidžiamiems namų ūkiams, kuriuos paveikė perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos;
- i) supaprastinimas, technologinis neutralumas, išlaidų efektyvumas, ekonominis efektyvumas ir ekonominis saugumas;
- j) klimato politikos veiksmai kaip investicijų, [...] inovacijų ir didesnio konkurencingumo varomoji jėga;
- k) poreikis stiprinti Sąjungos ekonomikos pasaulinį konkurencingumą **ir mažinti anglies dioksido nutekėjimo riziką**, visų pirma mažųjų ir vidutinių įmonių ir pramonės sektorių, **kuriems** gresia didžiausia rizika, **atveju**, [...]kad būtų užtikrinta sąžininga konkurencija;
- l) geriausios turimos ekonomiškai efektyvios, saugios ir masto didinimo potencialą turinčios technologijos;
- m) energijos įperkamumas, tiekimo saugumas, energetinis saugumas, [...] energijos vartojimo efektyvumas, **įskaitant principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“**, ir elektros tinklų bei jungčių stiprinimas;
- n) sąžiningumas ir solidarumas tarp valstybių narių ir jų viduje;
- o) poreikis užtikrinti aplinkosauginį veiksmingumą ir pažangą bėgant laikui, **kartu taip pat išsaugant socialinę sanglaudą ir užtikrinant teisingą pertvarką;**

- p) poreikis **atitinkamai** išlaikyti, valdyti ir didinti natūralius absorbentus ilguoju laikotarpiu ir saugoti bei atkurti biologinę įvairovę, skatinti tvarią ir žiedinę bioekonomiką, taip pat atsižvelgti į miškų amžiaus struktūros skirtumų, natūralaus kintamumo ir neaiškumų, visų pirma kiek tai susiję su klimato kaitos ir natūralių trikdžių poveikiu žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriuje, padarinius;
- q) investicijų poreikiai ir galimybės, įskaitant galimybę gauti viešąjį ir privatųjį finansavimą, **taip pat parama inovacijoms ir prieiga prie inovatyvių technologijų visose valstybėse narėse**;
- r) tarptautiniai pokyčiai ir pastangos, dedamos siekiant ilgalaikių Paryžiaus susitarimo tikslų ir galutinio Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (UNFCCC) tikslo, taip pat Sąjungos parama jos partneriams sprendžiant su klimato kaita ir jos poveikiu susijusius klausimus.“;

3) 11 straipsnio pirma pastraipa papildoma šiais punktais:

- „c) Europos pramonės, visų pirma energijai imlių pramonės šakų bei mažųjų ir vidutinių įmonių, konkurencingumą**;
- d) technologinę pažangą ir inovatyvių technologijų diegimą visose valstybėse narėse ir sektoriuose“;**

4) 11 straipsnio antra pastraipa pakeičiama taip:

„Kai tinkama, kartu su Komisijos ataskaita gali būti pateikiami pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais būtų iš dalies keičiamas šis reglamentas, ir papildomos priemonės, kuriomis būtų stiprinamos iniciatyvos, susijusios su įgalinančia sistema, kuria remiamas tolesnis veiksmingas šio reglamento įgyvendinimas.“.

2 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas / Pirmininkė

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė
